

1.1 SPÔSOB VÝPOČTU ČISTEJ MZDY A PRÍJMU ZAMESTNANCA

PREHLAD POJMOV PRI VÝPOČTE ČISTEJ MZDY A PRÍJMU ZAMESTNANCA

HRUBÁ MZDA	– príjem zo závislej činnosti v príslušnom kalendárnom mesiaci
ZÁKLAD DANE	– časť mzdy, ktorá podlieha dani z príjmu (hrubá mzda po odpočítaní poistného)
POISTNÉ NA SP A NA ZP Suma poistného Sadzby poistného Vymeriavací základ Rozhodujúce obdobie Odvod poistného	– povinné odvody, ktoré platí zamestnanec do fondov Sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne
ZDANITEĽNÁ MZDA	– suma, z ktorej sa počíta 19 % daň (hrubá mzda po odpočítaní odvodov a nezdaniteľnej časti)
NEZDANITEĽNÁ ČASŤ ZÁKLADU DANE NA DAŇOVNÍKA	– časť mzdy, ktorá je oslobodená od platenia dane
PREDDAVOK NA DAŇ Z PRÍJMOV	– daň, ktorú má zamestnanec zaplatiť v príslušnom mesiaci
DAŇOVÝ BONUS Vyživované dieťa Stanovená výška príjmov	– suma, o ktorú sa môže znížiť vypočítaná daň na každé vyživované dieťa – podmienky uplatnenia nároku na daňový bonus
ČISTÁ MZDA	– mzda po odpočítaní odvodov a preddavku na daň zníženého o daňový bonus
NÁHRADA PRÍJMU PRI DOČASNEJ PRACOVNEJ NESCHOPNOSTI	– náhrada príjmu, ktorú poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi počas prvých desiatich dní dočasnej práceneschopnosti
NEMOCENSKÉ	– dávka poskytovaná z nemocenského poistenia od 11. dňa dočasnej práceneschopnosti
PRÍJEM ZAMESTNANCA	– čistá mzda + náhrada príjmu

Nemocenské vypláca zamestnancovi Sociálna poisťovňa.

1.1.1 MZDA A ZÁKLAD DANE

Spôsob a metódy výpočtu miezd ovplyvňujú:

- a) princípy zdanenia príjmov zo závislej činnosti zakotvené v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, v znení zmien a dodatkov,
- b) systém sociálneho poistenia upravený zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v znení zmien a dodatkov,
- c) systém zdravotného poistenia upravený zákonom č. 580/2004 Z. z. zdravotnom poistení, v znení zmien a dodatkov,
- d) spôsob náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti upravený zákonom č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca.

Hrubá mzda

Príjmy z pracovnoprávneho vzťahu (súčasného alebo predchádzajúceho), t. z. príjmy vyplácané na základe zmlúv o pracovnom pomere (pracovných zmlúv), patria medzi **príjmy zo závislej činnosti** (§ 5 ZDP). Tieto príjmy sú charakteristické **vzťahom závislosti medzi príjemcom (zamestnancom) a platiteľom príjmu (zamestnávateľom)**, pričom **zamestnanec vykonáva prácu podľa príkazov tohto platiteľa príjmu (zamestnávateľa)** a nie vo vlastnom mene.

Mzda zamestnanca (peňažné plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi za vykonanú prácu) za príslušný mesiac **sa určí v súlade s uzatvorenou pracovnou zmluvou** a ustanoveniami Zákonníka práce. **Každý príjem zo závislej činnosti**, ktorý je predmetom dane, a nie je od dane oslobodený (§ 5 odsek 7, § 9), teda aj mzda, **sa musí zdať**.

Základ dane

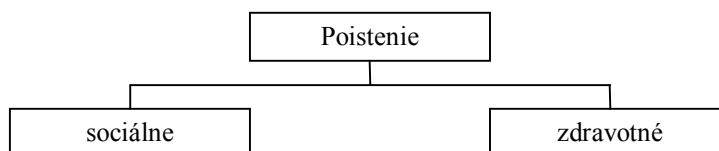
Základom dane – čiastkovým základom dane (§ 5 odsek 8) sú:

- **zdaniteľné príjmy** zo závislej činnosti
- **znižené o poistné a príspevky**, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

príjem zo závislej činnosti – poistné na zdravotné a sociálne poistenie a príspevky
základ dane (čiastkový základ dane)

Príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie sa platia do doplnkovej dôchodkovej poisťovne. Môžu sa uplatniť ako nezdaniteľná časť dane pri ročnom zúčtovaní (§ 35 odsek 1), najviac 398,33 eura ročne.

1.1.2 POISTNÉ NA SOCIÁLNE POISTENIE A NA ZDRAVOTNÉ POISTENIE

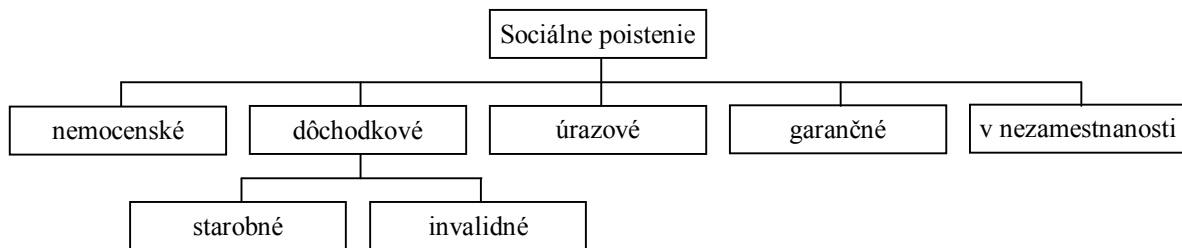
Sociálne poistenie

Rozsah sociálneho poistenia zodpovedá **potrebám krytia sociálnych udalostí**, ktorými sú napr. dočasná pracovná neschopnosť, materstvo, staroba. Účelom poskytovaných dávok je **zabezpečenie poistenca pre prípad straty alebo zníženia príjmu** zo zárobkovej činnosti pri vzniku sociálnych udalostí a **náhrada tohto príjmu**, aj keď nie úplne.

Sociálne poistenie sa člení na:

- a) **nemocenské poistenie** je poistenie pre prípad straty príjmu alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,
- b) **dôchodkové poistenie**:

- starobné poistenie je poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
 - invalidné poistenie je poistenie **pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť** v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,
- c) **úrazové poistenie** je poistenie **pre prípad poškodenia zdravia** alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu a choroby z povolania,
- d) **garančné poistenie** je poistenie **pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa** na uspokojovanie nárokov zamestnanca a **na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených** zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
- e) **poistenie v nezamestnanosti** je poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Pre každý druh sociálneho poistenia **sa vytvára základný fond** (základný fond nemocenského poistenia, základný fond starobného poistenia atď..). Jednotlivé fondy **sú určené na výplatu nemocenských dávok, starobných a invalidných dôchodkov, úrazových dávok** atď.. Okrem týchto fondov sa vytvára aj **rezervný fond solidarity**, ktorý je určený na dávky, na úhradu ktorých nie je dostatok finančných prostriedkov v príslušnom základnom fonde.

Zdravotné poistenie

Povinné zdravotné poistenie **je poistenie, na ktorého základe sa poskytuje zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s jej poskytovaním**. Zdravotné poistenie upravuje zákon č. 580/2004 Z. z. , novela zákona č. 718/2004 Z. z.. Od 1. 1. 2005 sa poistné na zdravotné poistenie **platí preddávkami na poistné** a zúčtováva sa v ročnom zúčtovaní poistného.

Suma poistného

Suma poistného na zdravotné poistenie, nemocenské poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a suma poistného do rezervného fondu solidarity sa určuje

- percentuálnou sadzbou
- z vymeriavacieho základu
- dosiahnutého v rozhodujúcom období.

Jednotlivé vypočítané sumy poistného na zdravotné poistenie (za zamestnanca i zamestnávateľa) **sa zaokrúhľujú na eurocenty nadol, na sociálne poistenie na desiatky eurocentov nadol.**

Napr.

zdravotné poistenie: 4 % z 379,40 = 15,176 = 15,17 €

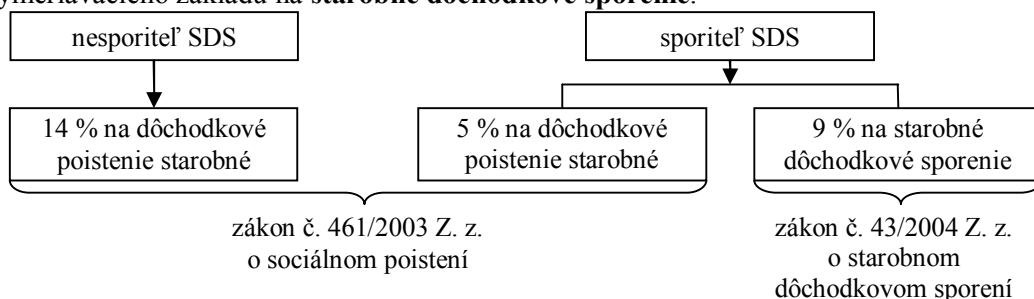
nemocenské poistenie: 1,4 % z 435,57 = 6,09798 = 6,00 €

Sadzby poistného

Sadzby poistného pre zamestnanca a zamestnávateľa sú stanovené zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a zákonom č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení. Obsahuje ich tabuľka „Prehľad odvodov“.

Ak **zamestnanec neuzatvorí zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení**, bude zaň zamestnávateľ odvádzať **14 %** z vymeriavacieho základu.

Ak zamestnanec **uzatvorí zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení**, bude zaň zamestnávateľ odvádzať **5 %** z vymeriavacieho základu na **dôchodkové poistenie – starobné** a **9 %** z vymeriavacieho základu na **starobné dôchodkové sporenie**.

PREHĽAD ODVODOV POISTNÉHO PRE ZAMESTNANCA A ZAMESTNÁVATEĽA

Pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy

	Pracovná zmluva zamestnávateľ : zamestnanec	
	Zamestnanec	Zamestnávateľ
Verejné zdravotné poistenie	preddavky – 4 % z príjmu zamestnanca (najmenej z 307,70 € – 12,30 €; najviac z 2 169,09 € – 86,76 €)	preddavky – 10 % z príjmu zamestnanca (najmenej z 307,70 € – 30,77 €; najviac z 2169,09 € – 216,90 €)
Nemocenské poistenie	1,4 % z VZ zamestnanca najviac z 1 084,55 € – 15,10 €)	1,4 % z VZ zamestnanca najviac z 1084,55 € – 15,10 €)
DP – starobné	4 % z VZ zamestnanca najviac z 2 892,12 € – 115,60 €)	5 % z VZ sporiteľa SDS najviac z 2892,12 € – 144,60 €) resp. 14% z VZ nesporiteľa SDS (najmenej z 307,70 € – 41,30 €; najviac z 2 892,12 € – 404,80 €)
Starobné dôchodkové sporenie	neplatí	9 % z VZ sporiteľa SDS najviac z 2 892,12 € – 260,20 €)
DP – invalidné	3 % z VZ zamestnanca najviac z 2 892,12 € – 86,70 €)	3 % z VZ zamestnanca najviac z 2 892,12 € – 86,70 €)
Úrazové poistenie	neplatí	0,8 % z VZ zamestnanca
Poistenie v nezamestnanosti	1 % z VZ zamestnanca najviac z 2 892,12 € – 28,90 €)	1 % z VZ zamestnanca najviac z 2 892,12 € – 28,90 €)
Garančné poistenie	neplatí	0,25 % z VZ zamestnanca najviac z 1084,55 € – 2,70 €)
Rezervný fond solidarity	neplatí	4,75 % z VZ zamestnanca – 14 € najviac z 2 892,12 € – 137,30 €)

Úrazové poistenie nie je obmedzené minimálnou a maximálnou hranicou.

VZ – vymeriavací základ

DP – dôchodkové poistenie

SDS – starobné dôchodkové sporenie

VYMERIAVACÍ ZÁKLAD

Pred samotným výpočtom poistného je zamestnávateľ povinný určiť výšku vymeriavacieho základu, z ktorého sa bude poistné odvádzať.

Vymeriavací základ zamestnanca pre sociálne poistenie (§ 138 SP) je:

- príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmu,

- náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci atď.

Vymeriavací základ zamestnanca pre zdravotné poistenie (§ 13 ZP) je:

- príjem zamestnanca dosiahnutý v rozhodujúcom období, ktorý podlieha dani z príjmu, teda zdaniteľný príjem (súčet príjmu za vykonanú prácu a náhrad miezd).

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, odmena za pracovnú pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, odmeny podľa osobitných predpisov o objavoch, vynálezoch, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách a životných jubileách, odmeny pri odchode do starobného dôchodku atď..

Vymeriavací základ zamestnávateľa:

- pri platení preddavkov na zdravotné poistenie,
- pri ostatných kategóriách poistenia
- je vymeriavací základ jeho zamestnanca

Vymeriavacím základom zamestnávateľa pri preddavkoch na zdravotné poistenie a pri výpočte poistného na sociálne poistenie je vymeriavací základ každého jeho zamestnanca zvlášť. Tým sa zosúladiť u zamestnávateľa výpočet poistného na zdravotné a sociálne poistenie.

Minimálny vymeriavací základ

Minimálny vymeriavací základ je pre zdravotné poistenie a sociálne poistenie mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy sa stanovuje vždy na obdobie od 1. januára do 31. decembra. Nariadením vlády sa suma minimálnej mzdy má uverejniť v Zbierke zákonov SR najneskôr k 1. novembru kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma minimálnej mzdy. Pre celý kalendárny rok 2010 platí výška minimálnej mzdy 307,70 € mesačne pre zamestnanca v pracovnom pomere odmeňovaného mesačnou mzdou.

Maximálny vymeriavací základ

Maximálny vymeriavací základ je v súčasnosti pre:

- zdravotné poistenie 3-násobok priemernej mesačnej mzdy za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu – 2 169,09 €,
- nemocenské a garančné poistenie 1,5-násobok – 1 084,55 €,
- ostatné druhy sociálne poistenia 4-násobok – 2 892,12 €.

Maximálny vymeriavací základ sa určuje zo všeobecného vymeriavacieho základu. Všeobecný vymeriavací základ sa rovná 12-násobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR (v roku 2008 723,03). Za kalendárny rok 2004 bola suma všeobecného vymeriavacieho základu 189 900 Sk, za rok 2008 je 8 676,36 €.

$$723,03 \times 3 = 2\,169,09 \text{ €}$$

$$723,03 \times 1,5 = 1\,084,55 \text{ €}$$

$$723,03 \times 4 = 2\,892,12 \text{ €}$$

Podrobne viď zákon o sociálnom poistení § 138, odsek 10 – 12.

Rozhodujúce obdobie

Rozhodujúce obdobie na určenie vymeriavacieho základu zamestnanca je

- pri zdravotnom poistení kalendárny rok, v ktorom sa platí poistné,
- pri ostatných kategóriách poistenia je kalendárny mesiac, za ktorý platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti.

Aj keď rozhodujúcim obdobím na určenie vymeriavacieho základu zamestnanca pri zdravotnom poistení je kalendárny rok, zamestnávateľ musí odvádzať za zamestnanca mesačne preddavky na poistné.

Odvod poistného

Za zamestnanca a za zamestnávateľa vypočítava a odvádza poistné zamestnávateľ. Poistné sa platí v slovenských korunách na účet príslušnej poisťovne za každý kalendárny mesiac, v ktorom trvala účasť na poistení. V prípade, ak účasť na poistení trvala iba časť kalendárneho mesiaca, poistné sa

Ak si chce **zamestnanec uplatniť** nezdaniteľnú časť základu dane a daňový bonus, **podpisuje vyhlásenie na zdanenie príjmov**.

Na nezdaniteľné časti základu dane odsek b), c), d) **sa prihliada až pri ročnom zúčtovaní preddavkov** na daň. Pokiaľ vlastný príjem manželky nepresiahne určenú ročnú sumu, nezdaniteľná časť základu dane (rok 2010) sa uplatní vo výške rozdielu medzi touto sumou – nezdaniteľnou časťou základu dane (4 025,70) a konkrétnym vlastným príjmom (§ 11).

Účelové sporenie

Od 1. 1. 2005 sa rozširujú doterajšie nezdaniteľné časti základu dane, a to:

- preukázateľne zaplatené **príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie** a
- finančné **prostriedky** vynaložené daňovníkom **na účelové sporenie**,
- poistné na životné poistenie.

Pod **účelovým sporením** sa rozumie **vkładanie finančných prostriedkov do banky** alebo **platenie poistného na životné poistenie** či **investovanie** finančných prostriedkov prostredníctvom spoločností poskytujúcej investičné služby alebo služby v oblasti kolektívneho investovania **na zabezpečenie príjmu, ktorý bude plynúť tomuto daňovníkovi po dovŕšení 55 rokov veku života**.

Táto nezdaniteľná časť základu dane sa môže uplatniť najviac v úhrne **398,33 €**, ale musia byť splnené tieto podmienky:

- **dojednaná doba** platenia účelového sporenia (dohodnutá poistná doba) je **najmenej 10 rokov**,
- **plnenie** nastane **najskôr dovŕšením 55 rokov** veku daňovníka.

Pri porušení podmienok je daňovník povinný zvýšiť si základ dane o sumu, o ktorú si znížil základ dane, do troch zdaňovacích období od skončenia zdaňovacieho obdobia, v ktorom došlo k porušeniu podmienok.

1.1.4 PREDDAVOK NA DAŇ Z PRÍJMOV

Preddavok na daň (§ 35):

- zo **zdaniteľnej mzdy** zaokrúhlenej na **eurocenty nadol**,
- zúčtovanej a vyplatenej za kalendárny mesiac,
- je **19 %**.

Preddavok sa zaokrúhľuje na **eurocenty nadol**. **Preddavok na daň sa zníži o sumu zodpovedajúcu jednej dvanástine sumy daňového bonusu** (§ 35 odsek 2).

$\text{zdaniteľná mzda} \times 0,19 = \text{preddavok na daň}$
--

preddavok na daň – daňový bonus

preddavok znížený o daňový bonus

Preddavok na daň sa **zrazí pri výplate** alebo pri poukázaní alebo pri pripísaní zdaniteľnej mzdy zamestnancovi k dobru. Pri mesačnom vyúčtovaní sa **preddavok zrazí** zo zdaniteľnej mzdy **za uplynulý kalendárny mesiac**. Po skončení zdaňovacieho obdobia sa preddavky na daň započítavajú na úhradu dane – vykoná sa ročné zúčtovanie preddavkov na daň.

Zamestnanec, ktorý mal v zdaňovacom období **len príjmy zo závislej činnosti**, môže požiadať do 15. 2. nasledujúceho roka posledného zamestnávateľa o **vykonanie ročného zúčtovania** (§ 38). Inak si podáva daňové priznanie sám.

1.1.5 DAŇOVÝ BONUS

Daňový bonus (§ 33)

- je systém **daňovej úľavy**
- vo výške **20 € mesačne**
- ročne – rok 2009 – **235,92 € (6 x 19,32 + 6 x 20)**
- na každé daňovníkom **vyživované dieťa žijúce v domácnosti s daňovníkom**.

Nárok na daňový bonus možno uplatniť prostredníctvom zamestnávateľa v rámci tzv. daňového plnenia, a to:

- **priebežne mesačne v sume 20 €** na každé vyživované dieťa alebo
- **na konci roka pri vykonaní ročného zúčtovania v sume 235,92 v roku 2009** na každé vyživované dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti.

Za zdaňovacie obdobie roka 2009 si môže daňovník uplatniť daňový bonus na vyživované dieťa v sume 235,92, pričom:

- **za kalendárne mesiace júl až december 2009 bude daňový bonus priznaný v sume 120 €,**
- **za kalendárne mesiace január až jún 2008 je daňový bonus priznávaný vo výške 19,32 € mesačne.**

Podmienky uplatnenia daňového bonusu

Zákon ustanovuje, za akých podmienok si možno uplatniť nárok na daňový bonus. **Podmienkami na priznanie daňového bonusu** je:

- skutočnosť, že dieťa sa u daňovníka považuje za vyživované,
- poberanie zdaniteľných príjmov do ustanovenej výšky,
- trvalý pobyt daňovníka na území SR.

Daňový bonus si môže uplatniť **len jeden z rodičov**. Možno ho uplatniť už v mesiaci, v ktorom sa dieťa narodilo. Prechodný pobyt dieťaťa mimo domácnosti nemá vplyv na jeho uplatnenie.

Vyživované dieťa

Za **vyživované dieťa** sa považuje **nezaopatrené dieťa**.

Nezaopatreným dieťaťom je:

- a) dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky (najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku),
 - ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom alebo
 - sa nemôže pripravovať na povolanie štúdiom alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu či úraz,
- b) dieťa do dovŕšenia plnoletosti, ktoré je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie štúdiom alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

Stanovená výška príjmov

Na bonus majú podľa zákona nárok len tí, ktorých **zdaniteľné príjmy v zdaňovacom období dosiahli 6-násobok minimálnej mzdy**. Aby mal zamestnanec nárok na uplatnenie daňového bonusu v **príslušnom kalendárnom mesiaci**, musí jeho mzda dosiahnuť **minimálnu výšku 147,75** btto (polovica minimálnej mzdy v roku 2009).

Na konci zdaňovacieho obdobia (rok 2009) budeme porovnávať skutočný úhrn zdaniteľných príjmov daňovníka so sumou 1 773 € (6 x 295,5 €).

Daňový bonus možno uplatniť **najviac do výšky vypočítanej dane**. Ak je suma dane nižšia ako suma uplatňovaného bonusu, daňovník má nárok na vyplatenie sumy vo výške rozdielu medzi sumou daňového bonusu a sumou vypočítanej dane.

Ak bude vypočítaný preddavok na daň 15 €, daňový bonus 20 €, daňovník má nárok na vyplatenie sumy

$$15 - 20 = 5 \text{ €}$$

Ak je **suma dane nižšia** ako daňový bonus, **rozdiel vyplatí zamestnávateľ** zo svojich prostriedkov a následne si na základe žiadosti vyžiada od správcu dane sumu, ktorú vyplatil zo svojich prostriedkov.

1.1.6 ČISTÁ MZDA

Čistá mzda sa vypočíta z hrubej mzdy po odpočítaní poistného a preddavku na daň z príjmov zníženého o daňový bonus.

hrubá mzda – poistné na zdravotné a sociálne poistenie a príspevky – preddavok na DZP znížený o daňový bonus
čistá mzda

Zaokrúhľovanie

Sumy poistného na zdravotné poistenie	– na eurocenty nadol
Sumy poistného na sociálne poistenie	– na desiatky eurocentov nadol
Základ dane, zdaniteľná mzda, daň, preddavky na daň	– na eurocenty nadol
Denný vymeriavací základ na výpočet NP pri DPN	– na štyri desatinné miesta nahor
Náhrada príjmu pri DPN	– na eurocenty nahor

NP pri DPN – náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti

1.1.7 NÁHRADA PRÍJMU PRI DOČASNEJ PRACOVNEJ NESCHOPNOSTI

V prípade **dočasnej pracovnej neschopnosti** (DPN) zamestnanca je zamestnávateľ **povinný poskytovať zamestnancovi náhradu príjmu**.

Náhradu príjmu pri DPN upravuje zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri DPN.

Zákon upravuje:

- podmienky nároku a
- poskytovanie náhrady príjmu pri DPN zamestnanca.

Podmienkami nároku na náhradu príjmu pri DPN je:

- existencia sociálnej udalosti – znamená, že **zamestnanec bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného** na výkon činnosti zamestnanca alebo mu bolo nariadené karanténne opatrenie,
- **strata zárobku** – počas DPN **zamestnanec nemá nárok na mzdu, plat, odmenu za prácu** alebo služobný príjem.

Poskytovanie náhrady príjmu

Náhradu príjmu poskytuje zamestnávateľ. Náhrada príjmu sa poskytuje

- za **kalendárne dni**,
- od prvého dňa DPN do skončenia DPN,
- **najdlhšie do desiateho dňa DPN**.

V prípade **dlhšieho trvania** DPN ako desať kalendárnych dní, t. j. **od 11. dňa jej trvania zamestnancovi vypláca dávku nemocenského poistenia (nemocenské) Sociálna poisťovňa**.

1. – 3. kalendárny deň	4. – 10. kalendárny deň	od 11. kalendárneho dňa
25 % denného VZ	55 % denného VZ	55 % denného VZ
náhrada príjmu poskytovaná zamestnávateľom		nemocenské poskytované SP

Výška náhrady príjmu

Výška náhrady príjmu je v období:

- od prvého dňa DPN do tretieho dňa DPN, teda počas prvých troch dní, 25 % denného vymeriavacieho základu zamestnanca,
- od štvrtého dňa DPN do desiateho dňa DPN, teda počas ďalších siedmich dní, 55 % denného vymeriavacieho základu.

Suma náhrady príjmu sa zaokrúhľuje na celé slovenské koruny nahor.

Denný vymeriavací základ

Základom na určenie výšky náhrady príjmu je denný vymeriavací základ. **Denný vymeriavací základ** sa určí ako **podiel súčtu vymeriavacích základov** na platenie poisťného na nemocenské poistenie dosiahnutých zamestnancom v rozhodujúcom období a **počtu dní obdobia**. Denný vymeriavací základ sa **zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor**.

$$\text{denný vymeriavací základ} = \frac{\text{súčet VZ na nemocenské poistenie v rozhodujúcom období}}{\text{počet dní rozhodujúceho obdobia}}$$

Rozhodujúcim obdobím je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikla dočasná pracovná neschopnosť.

Zamestnanec si **nárok na náhradu príjmu uplatňuje u svojho zamestnávateľa predložením potvrdenia o DPN** vystaveného príslušným zdravotníckym zariadením. **Zamestnanec je povinný** v danom období **dodržiavať liečebný** režim určený lekárom a **zamestnávateľ má právo vykonať kontrolu** dodržiavania liečebného režimu.

Náhrada príjmu sa **vypláca vo výplatných termínoch**, ktoré sú určené na výplatu mzdy, platu, najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom si zamestnanec uplatnil nárok na náhradu príjmu.

Príklad:

Zamestnanec p. Adam platil počas celého roku 2008 poisťné na nemocenské poistenie. Súčet vymeriavacích základov z jednotlivých mesiacov bol 5 917,44. Keďže počas roka zamestnanec nebol práceneschopný, nemal prerušené poistenie (nepoberal ošetrovné atď.), počet dní rozhodujúceho obdobia je 365.

$$\text{denný vymeriavací základ} = \frac{5\,917,44}{365} = 16,212164 = 16,2122 \text{ €}$$

Výpočet náhrady príjmu:

$$16,2122 \times 0,25 \times 3 = 12,15915$$

(prvé tri dni)

$$16,2122 \times 0,55 \times 7 = 62,41697$$

(ďalších sedem dní)

$$\text{celková náhrada} = 74,57612 = 74,58 \text{ €}$$

(zaokrúhlené na eurocenty nahor)

Zamestnávateľ je povinný poskytnúť zamestnancovi náhradu príjmu vo výške 74,58 €. Ak bude DPN trvať dlhšie ako desať kalendárnych dní, p. Adamovi vzniká nárok na nemocenské.

1.1.8 NEMOCENSKÉ

Nemocenské má **zabezpečiť príjem zamestnanca v dôsledku jeho dočasnej pracovnej neschopnosti trvajúcej dlhšie ako desať dní**.

Podmienky nároku na nemocenské sú, že **zamestnanec bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného** na výkon zárobkovej činnosti alebo mu bolo nariadené karanténne opatrenie (§ 33 SP).

Pre poskytovanie nemocenského platí:

- zamestnancovi vzniká nárok na **nemocenské od 11. dňa DPN** (§ 34),
- nemocenské sa **poskytuje za dni**,
- výška nemocenského je 55 % denného vymeriavacieho základu** zamestnanca.

Denný vymeriavací základ je totožný s vymeriavacím základom pri výpočte náhrady príjmu pri DPN.

Nemocenské, na rozdiel od náhrady príjmu pri DPN počas prvých desiatich dní, vypláca **Sociálna poisťovňa**. Poskytuje sa najdlhšie do uplynutia 52 týždňov od vzniku DPN.

1.2 PRÍKLADY NA PREPOČET MZDY

1.2.1 PRÍKLADY NA VÝPOČET ČISTEJ MZDY

Tabuľka č. 1

	Hrubá mzda	400,00	600,00	307,70	529,40
1.	ZP 4,00%	16,00	24,00	12,30	21,17
2.	NP 1,40%	5,60	8,40	4,30	7,40
	DP-starobné 4,00%	16,00	24,00	12,30	21,10
	DP-invalidné 3,00%	12,00	18,00	9,20	15,80
	PvN 1,00%	4,00	6,00	3,00	5,20
	Poistné spolu	53,60	80,40	41,10	70,67
3.	ČZD	346,40	519,60	266,60	458,73
4.	a) nezdaniteľná časť	335,47	335,47	335,47	335,47
	b) zdaniteľná mzda	10,93	184,13	0,00	123,26
5.	Preddavok na daň z príjmov	2,07	34,98	0,00	23,41
6.	Daňový bonus	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Preddavok znížený o bonus	2,07	34,98	0,00	23,41
8.	Čistá mzda	344,33	484,62	266,60	435,32
9.	Náhrada príjmu pri DPN	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Celkový príjem	344,33	484,62	266,60	435,32
11.	Ostatné zrážky	35,00	40,00	20,00	35,00
12.	Preddavok	0,00	70,00	30,00	50,00
13.	K výplate - vyúčtovanie	309,33	374,62	216,60	350,32

V prvej tabuľke je výpočet čistej mzdy s uplatnením len nezdaniteľnej časti na daňovníka z hrubej mzdy vo výške 400 €, 600 €, 307,70 €, 529,40 €..

Najjednoduchší je výpočet mzdy vo výške 400 € a 600 €, pri výpočte nie je potrebné zaokrúhľovať vypočítané sumy poistného.

Mzda vo výške **307,70 €** je v súčasnosti **minimálnou mzdou**. Vzhľadom na to, že čiastkový základ dane je vo výške 266,60 € a nezdaniteľná časť je 335,47, nezdaniteľnú časť možno odpočítať len do nulového základu. Základ dane je teda 0, (matematicky vyjde záporné číslo – 68,87 €).

Pri mzde vo výške 529,40 je potrebné zaokrúhľovať:

- vypočítané **poistné na ZP na eurocenty nadol:** $529,40 \times 0,04 = 21,176 = 21,17$
- vypočítané **poistné na SP na desať eurocentov nadol:** $529,40 \times 0,04 = 21,176 = 21,10$
- vypočítaný **preddavok na eurocenty nadol:** $123,26 \times 0,19 = 23,4194 = 23,41$

Tabuľka č. 2

		p. Adam	p. Boris	p. Cyril	p. Daniel
	Hrubá mzda	400,00	600,00	307,70	529,40
1.	ZP 4,00%	16,00	24,00	12,30	21,17
2.	NP 1,40%	5,60	8,40	4,30	7,40
	DP-starobné 4,00%	16,00	24,00	12,30	21,10
	DP-invalidné 3,00%	12,00	18,00	9,20	15,80
	PvN 1,00%	4,00	6,00	3,00	5,20
	Poistné spolu	53,60	80,40	41,10	70,67
3.	ČZD	346,40	519,60	266,60	458,73
4.	a) nezdaniteľná časť	335,47	335,47	335,47	335,47
	b) zdaniteľná mzda	10,93	184,13	0,00	123,26
5.	Preddavok na daň z príjmov	2,07	34,98	0,00	23,41
6.	Daňový bonus	20,00	20,00	20,00	40,00
7.	Preddavok znížený o bonus	-17,93	14,98	-20,00	-16,59
8.	Čistá mzda	364,33	504,62	286,60	475,32
9.	Náhrada príjmu pri DPN	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Celkový príjem	364,33	504,62	286,60	475,32
11.	Ostatné zrážky	35,00	40,00	20,00	35,00
12.	Preddavok	0,00	70,00	30,00	50,00
13.	K výplate - vyúčtovanie	329,33	394,62	236,60	390,32

Pán Adam si uplatňuje daňový bonus na jedno dieťa. Preddavok na daň z príjmov vychádza 2,07 €, po odpočítaní daňového bonusu vychádza suma – 17,93 € ktorá sa pripočíta k čiastkovému základu dane.

Alebo môžeme postupovať tak, že od čiastkového základu dane odpočítame preddavok na daň a pripočítame daňový bonus: $346,40 - 2,07 + 20$.

Pán Boris si uplatňuje daňový bonus na jedno dieťa.

Pán Cyril si uplatňuje daňový bonus na jedno dieťa. Vzhľadom na to, že čiastkový základ dane je vo výške 266,60 € a nezdaniteľná časť je 335,47 €, nezdaniteľnú časť možno odpočítať len do nulového základu. Keďže preddavok na daň je rovný nule, nedá sa znížiť o daňový bonus. Daňový bonus sa pripočíta k čiastkovému základu dane ($266,60 + 20$).

Pán Daniel si uplatňuje daňový bonus na dve deti. Preddavok na daň z príjmov vychádza 23,41 €, po odpočítaní daňového bonusu (40 €) vychádza suma –16,59 €, ktorá sa pripočíta k čiastkovému základu dane.

Alebo môžeme postupovať tak, že od čiastkového základu dane odpočítame preddavok na daň a pripočítame daňový bonus: $458,73 - 23,41 + 40$.

1.2.2 PRÍKLADY NA VÝPOČET ODVODOV POISTNÉHO ZA ZAMESTNÁVATEĽA

	Druh poistenia	Percent. sadzba	Vymeriavací základ			Poistné spolu
			p. Boris	p. Cyril	p. Daniel	
			600,00	307,70	529,40	
1.	a) ZP	10,00%	60,00	30,77	52,94	143,71
2.	b) NP	1,40%	8,40	4,30	7,40	20,10
3.	c) DP	14,00%	84,00	43,00	74,10	201,10
4.	d) DP	3,00%	18,00	9,20	15,80	43,00
5.	e) ÚP	0,80%	4,80	2,40	4,20	11,40
6.	f) PvN	1,00%	6,00	3,00	5,20	14,20
7.	g) GP	0,25%	1,50	0,70	1,30	3,50
8.	h) RF	4,75%	28,50	14,60	25,10	68,20
9.	Spolu ZP a)		60,00	30,77	52,94	143,71
10.	Spolu SP b) - h)		151,20	77,20	133,10	361,50

Vymeriavací základ zamestnávateľa:

- pri platení **preddavkov** na **zdravotné poistenie**,
- pri **ostatných** kategóriách poistenia
- je **vymeriavací základ jeho zamestnanca**

Počnúc septembrom 2005 sa **mení výpočet preddavkov na poistné na zdravotné poistenie**, ktoré platí zamestnávateľ za svojich zamestnancov. **Vymeriavacím základom zamestnávateľa** pri preddavkoch na zdravotné poistenie a pri výpočte poistného na sociálne poistenie **je vymeriavací základ každého jeho zamestnanca zvlášť**. Tým sa zosúladiť u zamestnávateľa výpočet poistného na zdravotné a sociálne poistenie.

Výška poistného do jednotlivých fondov sa vypočíta za každého zamestnanca osobitne a po zaokrúhlení sa spočíta do konečnej sumy

1.2.3 ZÚČTOVACIE VZŤAHY VOČI INŠTITÚCIÁM SOCIÁLNEHO A ZDRAVOTNÉHO POISTENIA

Pomocné tabuľky na výpočet príkladov pre žiakov a učiteľov

		1. zam.	2. zam.	3. zam.	Spolu
1.	Hrubá mzda				
2.	a) ZP 4,0 %				
	b) NP 1,4 %				
	c) DP 4,0 % – starobné				
	d) DP 3,0 % – invalidné				
	e) PvN 1,0 %				
	Poistné spolu				
3.	Čiastkový základ dane				
4.	a) nezdaniteľná časť				
	b) zdaniteľná mzda				
5.	Preddavok na daň z príjmov				
6.	Daňový bonus – uplatnený				
7.	Preddavok znížený o daňový bonus				
8.	Čistá mzda				
9.	Náhrada príjmu pri pracovnej neschopnosti				
10.	Celkový príjem				
11.	Ostatné zrážky				
12.	Preddavok – výplata preddavkov z BÚ				
13.	K výplate – vyúčtovanie z BÚ				

Zúčtovanie odvodov poistného za zamestnávateľa

Druh poistenia	Percent. sadzba	Vymeriavací základ			Poistné spolu
		1. zam.	2. zam.	3. zam.	
a) ZP	10,00 %				
b) NP	1,40 %				
c) DP	14,00 %				
d) DP	3,00 %				
e) ÚP	0,80 %				
f) PvN	1,00 %				
g) GP	0,25 %				
h) RF	4,75 %				
Spolu ZP a)					
Spolu SP b) – h)					

1.2.4 ZÚČTOVACIE VZŤAHY – SCHÉMA PRE UČITEĽOV

Schéma pre učiteľov UCT

1.	Výplata preddavkov na účet: a) zamestnancom b) spoločníkom c) spolu		331/- 366/- -/221
2.	Priznané hrubé mzdy: a) zamestnancom b) spoločníkom		521/331 522/366
3.	Poistné platené do fondov, z toho: a) za zamestnancov b) za spoločníkov c) spolu a) ZP 4,0 % b) NP 1,4 % c) DP 4,0 % – starobné d) DP 3,0 % – invalidné e) PvN 1,0 %		331/- 366/- -/336 -/336/1 -/336/2 -/336/3 -/336/4 -/336/5
4.	Preddavok na daň z príjmov a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		331/- 366/- -/342
5.	Poskytnutý daňový bonus a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		-/331 -/366 342/-
6.	Ostatné zrážky: a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		331/- 366/- -/379
7.	Vyúčtovanie – výplata miezd na účet: a) zamestnancom b) spoločníkom c) spolu		331/- 366/- -/221
8.	Zúčtovanie odvodov za zamestnávateľa do ZP a SP: a) ZP 10,00 % b) NP 1,40 % c) DP 14,00 % – starobné d) DP 3,00 % – invalidné e) ÚP 0,80 % f) PvN 1,00 % g) GF 0,25 % h) RF 4,75 %		524/336 -/336/1 -/336/2 -/336/3 -/336/4 -/336/6 -/336/5 -/336/7 -/336/8
9.	Úhrada DZP za zamestnancov		342/221
10.	Úhrada zrážok za zamestnancov		379/221
11.	Úhrada záväzkov voči inštitúciám ZP a SP		336/221

1.2.5 ZÚČTOVACIE VZŤAHY – SCHÉMA PRE ŽIAKOV

Schéma pre žiakov UCT

1.	Výplata preddavkov na účet: a) zamestnancom b) spoločníkom c) spolu		
2.	Priznané hrubé mzdy: a) zamestnancom b) spoločníkom		
3.	Poistné platené do fondov, z toho: a) za zamestnancov b) za spoločníkov c) spolu a) ZP 4,0 % b) NP 1,4 % c) DP 4,0 % – starobné d) DP 3,0 % – invalidné e) PvN 1,0 %		
4.	Preddavok na daň z príjmov a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		
5.	Poskytnutý daňový bonus a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		
6.	Ostatné zrážky: a) zamestnancov b) spoločníkov c) spolu		
7.	Vyúčtovanie – výplata miezd na účet: a) zamestnancom b) spoločníkom c) spolu		
8.	Zúčtovanie odvodov za zamestnávateľa do ZP a SP: a) ZP 10,00 % b) NP 1,40 % c) DP 14,00 % – starobné d) DP 3,00 % – invalidné e) ÚP 0,80 % f) PvN 1,00 % g) GF 0,25 % h) RF 4,75 %		
9.	Úhrada DZP za zamestnancov		
10.	Úhrada zrážok za zamestnancov		
11.	Úhrada záväzkov voči inštitúciám ZP a SP		

1.2.6 VÝPOČET ČISTEJ MZDY – SCHÉMA PRE UČITEĽOV

1.	Hrubá mzda					
2.	a) ZP	4,0 %	– starobné – invalidné			
	b) NP	1,4 %				
	c) DP	4,0 %				
	d) DP	3,0 %				
	e) PvN	1,0 %				
	Poistné spolu					
3.	Čiastkový základ dane 1. – 2.					
4.	a) nezdaniteľná časť					
	b) zdaniteľná mzda 1. – 2. – 4.a)					
5.	Preddavok na daň z príjmov 4.b) x 0,19					
6.	Daňový bonus – uplatnený					
7.	Preddavok znížený o daňový bonus 5. – 6.					
8.	Čistá mzda 1. – 2. – 5. + 6. alebo 1. – 2. – 7.					
9.	Náhrada príjmu pri pracovnej neschopnosti					
10.	Celkový príjem 8. + 9.					
11.	Ostatné zrážky					
12.	Preddavok – výplata preddavkov z BÚ					
13.	K výplate – vyúčtovanie z BÚ 10. – 11. – 12.					

1.2.7 VÝPOČET ČISTEJ MZDY – SCHÉMA PRE ŽIAKOV

Schéma pre žiakov EKO

1.	Hrubá mzda						
2.	a) ZP	4,0 %	– starobné – invalidné				
	b) NP	1,4 %					
	c) DP	4,0 %					
	d) DP	3,0 %					
	e) P _v N	1,0 %					
	Poistné spolu						
3.	Čiastkový základ dane						
4.	a) nezdaniteľná časť						
	b) zdaniteľná mzda						
5.	Preddavok na daň z príjmov						
6.	Daňový bonus – uplatnený						
7.	Preddavok znížený o daňový bonus						
8.	Čistá mzda						
9.	Náhrada príjmu pri pracovnej neschopnosti						
10.	Celkový príjem						
11.	Ostatné zrážky						
12.	Preddavok – výplata preddavkov z BÚ						
13.	K výplate – vyúčtovanie z BÚ						

